

1. Yhteystiedot, kansilehti

SUORAMAN PÄIVÄKOTI

Kukkotalo

[Kyötikkäläntie 8](#)
36220 Kangasala

Ryhmä

Piiperoiset

Puhelinnumero

040 1336 688

Sähköposti

piiperoiset@kangasala.fi

Posetiivarit

040 1336 690

posetiivarit@kangasala.fi

Pillipiiparit

040 1336 689

pillipiiparit@kangasala.fi

(Integroitu erityisryhmä)

Keittiö

040 1336 687

Pajupillin talo

[Lenkkeilijänpolku 1](#)

36220 Kangasala

Ryhmä	Puhelinnumero	Sähköposti
Taikurit	040 1336 590	<u>taikurit@kangasala.fi</u>
Veijarit	040 1336 591	<u>veijarit@kangasala.fi</u>
Keittiö	040 1336 353	

Varhaiskasvatusyksikön johtaja Kati Moisander 050 5975 718
kati.moisander@kangasala.fi

Vastuuhenkilö Mari Hellman 050 3651 159
mari.hellman@kangasala.fi

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Minna-Liisa Virpinen 050 4131329
minna-liisa.virpinen@kangasala.fi

Suoraman päiväkodin varhaiskasvattajat

Piiperoiset

Anu Komu
Nina Moisander
Elina Mäenpää

Pillipiiparit

Anni Järnvall
Mari Hellman
Saila Lähderinne
Tiina Ryttyläinen
Susanna Rantanen

Posetiivarit

Päivi Leppänen
Henni Surma-aho
Hannele Mäkinen
Merja Knuuttila

Taikurit

Hanna Janger
Mira Lamminen
Annika Niemelä

Veijarit

Akseli Hokkanen
Laura Vanttinen
Maria Granstedt

Varhaiskasvatuksen kiertävät lastenhoitajat
Hanna Hongisto ja Jemina Pälämä

Ryhmien rakenne:
Piiperoiset 1 - 3-vuotiaat lapset
Posetiivarit 3 - 5-vuotiaat lapset
Pillipiiparit integroitu erityisryhmä 3 - 6-vuotiaat lapset
Taikurit 2 - 5-vuotiaat lapset
Veijarit 3 - 5-vuotiaat lapset

2. Kehittämiskohteet

Kangasalan varhaiskasvatuksen yhteiset tavoitteet kaudella 2022 - 2023 ovat;

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen

- Asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksista olemme nostaneet Suoraman päiväkodin tavoitteen; Digiosaamis -kasvatuksen avaaminen vanhemmille.
- Uusien lapsien ja perheiden perehdyttäminen ja vastaanottaminen on edelleen kehittämiskohteena.
- Päikky- viestintä, instagramissa ryhmien omat tilit, kuukausi – ja viikkokirjeet sekä vasun sisältöjen avaaminen niissä.
- Koronarajoitusten poistaminen mahdollistaa jälleen monipuolisemman yhteistyön vanhempien kanssa.
- Vanhempainilta pidetään 27.9. päiväkodilla, kaikkien yhteinen aloitus, ja sen jälkeen omissa ryhmissä.

Suoraman päiväkotona on **Vihreän lipun päiväkotina**. Tämän kauden teema on luonnon monimuotoisuus. Olemme saaneet Suomen ympäristökasvatuksen seuralta sertifikaatin tavoitteellisesta ympäristötietoisesta toiminnasta, ja saavuttaneet kestävän tason lasten ympäristökasvatuksessa. Tällä hetkellä olemme kestävän kehityksen siinä vaiheessa, että on aika muistutella jo opituista ja olemassa olevista asioista. Henkilöstö ja perheet ovat vaihtuneet paljon ja heidän perehdyttämisenä ansiokkaaseen toimintaamme on erityisen tärkeää. Vihreän lipun aikuistiimi kokoontuu säännöllisesti. Kokoontumisissaan he suunnittelevat kuinka käyttävät hyödykseen Vihreän lipun vuosikalenteria lasten ja huoltajien osallistamiseen. On tärkeää myös säännöllisesti miettiä, kuinka jo tavaksi tulleita Vihreän lipun tapoja ylläpidetään. Tapojen päivittäminen voi myös olla ajankohtaista. Johtaja on myös jäsenenä Kangasalan kaupungin Energiatohokkuusryhmässä. Hän tuo tietoa yksikköön myös kunta tasolla tapahtuvista kestävän kehityksen asioista.

Jatkamme myös edellisvuoden kehittämiskohdetta **lasten tunnetaitojen kehittäminen**. Käytämme vahvasti liikuntaa sekä leikkiä tunnetaitojen kehittämiseen. Ryhmät pitävät säännöllisesti tunnekasvatustuokiota. Tärkeitä ovat päivittäin arjessa yhdessä harjoiteltavat vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Käytössämme on paljon hyvää ja ajankohtaista materiaalia. Henkilöstö myös osallistuu tarjottuihin koulutuksiin aktiivisesti. Kehotunnekasvatus koostuu kahdeksasta eri osa-alueesta, joita käsitellään lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Kehotunnekasvatus auttaa lasta pitämään huolta omasta kehostaan ja vahvistaa lapsen itsetuntoa. Kehotunnekasvatuksessa on tärkeää kehoitsetunnon tukeminen ja turvataitojen opettelu. Tuomme lapsille tiettäväksi, että jokaisen keho on arvokas ja jokaisella on päätösvalta omasta kehostaan. Kehon yksityisalueet ovat tärkeä ymmärtää suojellakseen itseään ja kunnioittaakseen muita. Puhumme ikätasoisesti lapsille monenlaisuudesta, esim. erilaisista kehoista, perheistä ja sukupuolista.

Hyvän yhteistoiminnan ylläpitäminen on meille Suoraman päiväkodissa tärkeä tavoite. Yhteistyö ja avunanto, avoin kunnioittava suhtautuminen ja toisten huomioiminen synnyttää hyvää ilmapiiriä. Kehitämme edelleen uudennaisia tapoja yhteistyön tekemiseen perheiden, lapsiryhmien ja henkilökunnan välillä, ja huomioimme yhteistoiminnassa myös digitaaliset välineet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet. Tiedonkulun kehittämiseen olemme perustaneet päiväkodin sisäisiä Whatsapp-ryhmiä. Yksikön tiimisopimukseen kirjaamme kaikki yhteisesti sovitut käytännöt ja kaikki sitoutuvat noudattamaan niitä.

3. Toimintaperiaatteet

Suoraman päiväkodin keskeisenä ajatuksena on lapsen hyvinvoinnin edistäminen positiivista psykologiaa hyödyntäen. Varhaiskasvatusta toteutetaan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena, ja lapsuutta arvostetaan ainutkertaisena elämänvaiheena. Toiminnassa korostuu lapsilähtöisyys sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Jokaisella lapsella on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi varhaiskasvatuksen arjessa. Lapsi saa toteuttaa itseään hänelle ominaisimmilla tavoilla. Lapset ovat osallisia kykyjensä, taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan, ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan omista lähtökohdistaan käsin ja vapaaehtoisesti. Inkluisio mahdollistaa jokaisen lapsen osallisuuden sekä yhtenä yhteisön jäsenenä toimimisen, huomioiden hänen omat lähtökohdansa ja tuen tarpeensa. Huomioimme varhaiskasvatuksen laadukkaan arjen pedagogiikan ja kolmiportaisen tuen toteutumisen lasten arjessa.

Pienten lasten kohdalla osallistaminen on esimerkiksi sitä, että lasta autetaan tunnistamaan tunteitaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään sekä valitsemaan kiinnostavia leikkejä. Ruokailussa lapsi saa valita muun muassa ottaako ruokaa vähän vai paljon. Isoimmat lapset saavat ottaa itse ruuan, voidella leivät ja kaataa maitoa. Lasten osallisuutta tuetaan myös demokraattisin keinoin, eli äänestämällä, tai yhdessä keskustellen päätetään esimerkiksi yhteiset laulut tai retkikohteet. Lasten osallisuutta lisätään dokumentoimalla päiväkodin arkea valokuvoin sekä laittamalla lasten piirustuksia ja lasten kertomia tarinoita kasvunkansioihin tai seinälle. Lapset otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja dokumentointiin. Inkluisio ja lasten osallisuus toteutuvat niin, että jokainen lapsi saa osallistua hänelle sopivin tavoin ja tarvittavin tukitoimin toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja dokumentointiin. Esimerkiksi arjen toimintaa voidaan arvioida yhdessä lasten kanssa käyttämällä kuvia ja hymynaamoja arvioinnissa.

Kaikissa Suoraman päiväkodin lapsiryhmissä toimitaan pienryhmäpedagogiikan periaatteiden mukaisesti. Lapset kohdataan yksilöllisesti ja sensitiivisesti, ja aito läsnäolo, yhteistyö ja avoimuus ovat meille tärkeitä asioita. Pienryhmätoiminta mahdollistaa lasten kuulluksi tulemisen ja antaa lapsille hyvät mahdollisuudet vaikuttaa asioihin. Lapsia haastatellaan, havainnoidaan ja kuunnellaan eli sen kautta he myös arvioivat toimintaa. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan lasten kiinnostusten kohteet. Kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että lapset kohdataan tasa-arvoisina ja yhdenvertaisina heidän ajatuksiaan kunnioittaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä turvallisuus ovat myös toiminnan kulmakiviä. Arjen pedagogiikalle annetaan aikaa. Jokainen hetki arjessa on mahdollisuus oppia. Arjen hetkissä toimintaa tehdään ja sanoitetaan yhdessä lapsen kanssa ja opetellaan asioita huomioiden lapsen varhaiskasvatussuunnitelman omat tavoitteet ja menetelmät. Ruokailut ja pukemistilanteet voivat parhaimmillaan sisältää useita oppimisen alueita. Lapsi voi esimerkiksi pukiessaan aikuisen kanssa opetella omista tavaroista huolehtimista ja vuodenaikaan sopivaa vaatetusta, sekä laskemista ja värejä vaikka loruttelun tai laulun keinoin.

Katsomuskasvatukseen liittyvistä asioista keskustellaan yhdessä. Opettelemme monimuotoisuutta, hyväksymistä ja avarakatseisuutta arjen tilanteissa. Katsomuskasvatustiimi vastaa tiedottamisesta

ja koko kaupungin tähän aiheeseen liittyvien asioiden tuomisesta tietoon. Katsomuskasvatus pidetään mukana keskusteluissa aktiivisesti, muun muassa viikkopalavereissa asiaa käsitellään säännöllisesti. Kalenterivuoteen kuuluvat juhlapyhät ja niihin liittyvät perinteet huomioidaan toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa, samoin kuin eri kulttuureista tulevat lapset ja heidän kulttuuriset perinteensä. Katsomuskasvatuksessa tutustutaan yhdessä ryhmän erilaisiin uskontoihin tai siihen, että ei ole uskonnollista vakaumusta. Jos tutustutaan teemaan, joka ei jollekin lapselle sovi, järjestetään lapselle samaan aikaan hänelle sopiva katsomuskasvatustuokio aiheesta.

Vihreän lipun ympäristökasvatustoiminta on suunniteltua ja systemaattista, ja se pohjautuu Suomen ympäristökasvatuksen seuran Vihreän lipun kriteereihin. Päiväkodin koko henkilökunta on sitoutunut toimintaan, ja lapset ovat aktiivisia toimijoita arjen projekteissa. Vihreän lipun henkilöstötiimi ja lapsiraati kokoontuvat sovitusti ja säännöllisesti vuoden aikana, ja he suunnittelevat arjessa toteutettavaa toimintaa. Myös lasten vanhempia osallistetaan toimintaan ja sen suunnitteluun yhteisten tapahtumien kautta. Kestävän tulevaisuuden periaatteet ovat Vihreän lipun toiminnan kautta meillä osa arkea. Luonto ja sen arvostaminen, kierrätys, roskien lajittelu, ympäristötietoisuus, energiansäästö ja kestävät hankinnat ovat lapsillekin tutuksi tulleita asioita. Kaikissa ryhmissä on biojäte-, paperin- ja pahvinkeräys, ja päiväkodilla on oma lasi- ja metallijättepiste. Retkiä lähiympäristöön ja metsään tehdään viikoittain ja luonnonmateriaalit hyödynnetään esimerkiksi askarteluissa. Näiden avulla vahvistetaan lasten positiivista luontosuhdetta. Kestävän tulevaisuuden periaatteet huomioidaan myös oppimisympäristön muokkaamisessa. Retkillä opetellaan yhdessä jokaiselle tärkeitä turvataitoja sekä miten liikutaan turvallisesti liikenteessä.

Päiväkodissa järjestetään yhteisiä tapahtumia ulkona ja sisällä säännöllisesti. Päiväkodin tilat ja välineet ovat yhteisessä käytössä. Lapsiryhmät yhdistyvät tilanteen mukaan loma-aikoina, lisäten yhteistoimintaa ja yhteenkuuluvuudentunnetta. Ylläpidämme positiivista yhteishenkeä ja huumoria arjessa.

Toiminnan tukena käytämme varhaiskasvatuksen toiminnan vuosikelloa. Sitä hyödynnetään sekä koko päiväkodin että lapsiryhmien toiminnan suunnittelussa. Liikuntakasvatussuunnitelma sekä tieto- ja viestintätekniikkasuunnitelmat ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi toiminnan suunnittelua ja toteutusta.

Pedagogisen johtamisen vuosikello on myös asiakirja, joka on käytössä. Tämä tuo hyvää rakennetta ja tukea pedagogiseen johtajuuteen. Suoraman päiväkodin ja esiopetuksen johtotiimi kokoontuu säännöllisesti suunnittelemaan ja arvioimaan pedagogista toimintaa, kuten peda- ja kasvattajakahviloiden sekä pedailtojen sisältöjä ja henkilöstön täydennyskoulutuksen tarpeita.

Säännöllisesti päivitettävä turvallisuussuunnitelma on meille myös tärkeä toimintaa ohjaava asiakirja.

MiniVerso- vertaissovittelutaitoja harjoitellaan päiväkodissamme päivittäin. Tärkeää on lasten kanssa yhdessä oppia kuuntelemaan jokaista osapuolta. Yhdessä keskustellen mietitään miltä toisesta tuntuu sekä mitä voitaisiin jatkossa yhdessä tehdä jotta, jatkossa kaikilla olisi hyvä olla. Ryhmissä harjoitellaan hyviä kaveritaitoja, ja voidaan sopia ryhmän omat hyväkaveri -säännöt esimerkiksi kuvien avulla.

Suoraman päiväkodissa liikutaan monipuolisesti, ja yhdessä perheiden kanssa saadaan näin täyteen lasten liikunta suositusten mukainen 3 tuntia aktiivista liikuntaa päivässä. Perjantaisin ulkoiluissa on liikuntavälineet esillä, ja niistä voidaan tehdä erilaisia liikuntaratoja tai pelata erilaisia pelejä. Kerran kuukaudessa jokainen tiimi vuorollaan suunnittelee ohjattua ulkoliikuntaa.

Viskareilla on kerran kuukaudessa oma erillinen ohjattu liikuntatuokio ryhmien omien jumppa - ja liikuntatuokioiden lisäksi.

Vuorovaikutustaitoja harjoittelempa päivittäin arjen tilanteissa ja esimerkiksi päiväpiireillä sosiaalisten tarinoiden tai pöytäteatteriin liittyvien keskustelujen avulla. Tunnetaitoja harjoittelempa viskareiden tunnekerhossa sekä erilaisten materiaalien avulla. Lisäksi olemme mukana seutukunnallisessa VINK- hankkeessa, jossa saamme lisää koulutusta sekä vinkkejä tunnetaitojen opettelemiseen.

4. Kehittäminen ja arviointikäytännöt

Suunnittelu-, dokumentointi ja arviointikäytännöt

Suoraman päiväkodin toiminnan tukena ovat toimivat suunnittelu-, dokumentointi- ja arviointirakenteet. Rakenteita tarkastellaan ja muokataan tarpeen mukaan. Kaikki työntekijät on perehdytetty yksikön toimintatapoihin, ja henkilökunta sitoutuu toimimaan yhteisten toimintamallien mukaan. Jokainen tiimi laatii kauden alussa toimintasuunnitelman, joka tuo esiin tavoitteet ja suunnitelman ryhmän toimintaan. Toiminnan suunnittelussa hyödynnetään varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja, esimerkiksi vasun vuosikelloa, liikuntasuunnitelmaa, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelmaa ja tieto- ja viestintätekniikan suunnitelmaa. Lapsiryhmän suunnitelmia syvennetään toimintakauden aikana päivittäin ja viikoittain. Toiminnan suunnittelun pohjana ovat lapsiryhmästä nousevat tarpeet ja tavoitteet.

Toimintaa dokumentoidaan monin eri tavoin. Käytössä on muun muassa kasvunkansiot, vasupuut, viikko- ja kuukausikirjeet, Päikky-sovellus, Facebook, Instagram ja valokuvat. Lasten työt ovat esillä ja nähtävillä jokaisessa ryhmässä. Myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on yksi dokumentoinnin muoto.

Toimintaa, rakenteita ja käytäntöjä arvioidaan jatkuvasti. Arviointia tehdään viikoittain tiimeissä, koko päiväkodin yhteisissä palavereissa ja työryhmien palavereissa. Arvioinnin perusteella tavoitteita tarkennetaan, toimintatapoja muokataan ja toimintaa kehitetään. Toimintakauden lopussa toimintaa arvioidaan laajemmin ja arviointi kirjataan toimintasuunnitelmaan. Syyskauden arvioinnista nostetaan tarkennetut tavoitteet kevätkaudeksi. Asiakaskyselyssä asiakkailta saadun palautteen perusteella esiin nostetaan tiimien ja koko yksikön vahvuuksia sekä kehittämisen kohteita. Lasten osallisuus arviointiin toteutuu havainnoimalla, haastattelemalla lapsia sekä toteuttamalla arviointia arjessa erilaisin keinoin.

Johtotiimi, opettajien pedagoginen ryhmä ja kasvattajakahvilat ovat osa säännöllistä pedagogiikan suunnittelua, arviointia ja kehittämistä.

Vasuprosessissa etenemme Kangasalan varhaiskasvatuksen yhteisten linjausten ja ohjeiden mukaan. Päiväkodissa on käytössä sähköiset vasumateriaalit Päikky-sovelluksessa, josta löytyy tarvittavat lomakkeet, tiedot ja varhaiskasvatuksen vuosikello. Opettajien pedagogisessa ryhmässä ja päiväkodin viikkopalaverissa käsitellään säännöllisesti vasuun liittyviä asioita. Opettajien pedagoginen ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa ja ryhmässä keskustellaan esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta, toiminnan dokumentoinnista, arvioinnista, ja muista toiminnan kannalta ajankohtaisista ja tärkeistä sisällöllisistä asioista. Opettajien pedagogiseen ryhmään kuuluvat kaikki yksikön varhaiskasvatuksen opettajat ja varhaiskasvatussyksikön johtaja. Päiväkodin viikkopalaverit pidetään joka toinen viikko, ja niissä käsitellään ajankohtaisia asioita. Kasvattajakahvilat, erilaiset tiimit ja työryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja aina tarpeen mukaan.

Osaamisen kehittäminen

Päiväkodin henkilökunta osallistuu kaupungin järjestämiin koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan aktiivisesti, ja sopimuksen mukaan myös muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin.

Varhaiskasvatuksen yhteisiin koulutuksiin osallistumisessa pääsääntönä pidetään sitä, että vähintään 1/tiimi lähtee koulutukseen. Pitkäaikaiset sijaiset huomioidaan tasavertaisina muiden kanssa, eli he pääsevät samaan tapaan koulutuksiin kuin muutkin. Osaamista kehitetään ja koulutuksissa opittuja asioita jaetaan muiden kanssa, esimerkiksi talonpalaverissa, kasvattajakahviloissa, pedagogisissa illoissa ja koulutushetkissä. Hyviä käytäntöjä jaetaan arjessa ja niistä keskustellaan palaverissa. Suoraman päiväkotia on mukana seutukunnallisessa Vink-hankkeessa, jossa kehitetään varhaiskasvatuksen henkilöstön menetelmä- ja interventio-osaamista, tuen pedagogisen johtamisen rakenteita ja käytänteitä sekä tarkastellaan varhaiskasvatuksen erityisopettajien työnkuvia ja uudistetaan niitä. Hankkeessa kartoitetaan ja tuetaan kuntia velvoitteensa antaa neuvontaa ja ohjausta yksityisille varhaiskasvatuksen tuottajille. Vink-hankkeen materiaaleja laitetaan yhteiseen Teams-kansioon.

Kauden 2022-2023 suunnittelua tehtiin jokaisessa tiimissä yhden iltapäivän ajan. Tarvittaessa tiimit ovat saaneet myös lisää suunnittelu-aikaa, kun lapsiryhmästä nousseet tarpeet on huomioitu. Henkilökunnan pedagogiset illat pidetään:

- Syyskuussa; teemana ovat arvot ja psykologinen turvallisuus
- Marraskuussa; teemana on lasten osallisuus
- Tammikuussa; syyskauden arviointi
- Maaliskuussa; teema on vielä avoinna
- Toukokuu; kevätkauden arviointi

Työryhmät, vastuuhenkilöt

Päiväkodissa on sovittu erilaisia vastuutehtäviä ja työryhmiä. Tehtävistä tai työryhmistä vastaavat huolehtivat asioiden eteenpäinviemisestä ja suunnittelusta yhteistyössä muiden kanssa. Vastuutehtävistä on olemassa erillinen liite päiväkodissa.

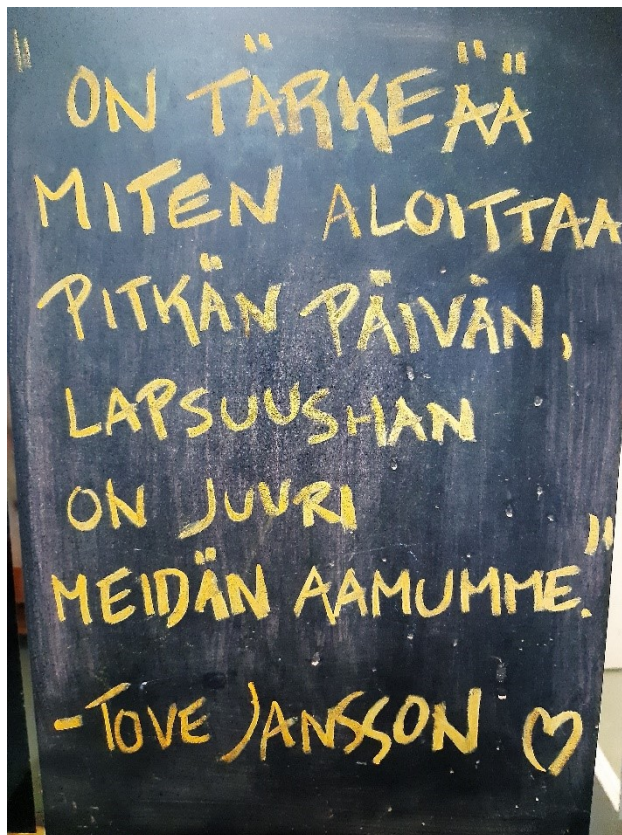
5. Oppimisympäristö

Fyysinen oppimisympäristö sekä sisällä että ulkona on päiväkodissamme turvallinen, selkeä ja liikkumaan innostava, ja lapsilla on erilaisia rajattuja ja rauhallisia leikkipaikkoja. Tiloja ja oppimisympäristöä muokataan lapsiryhmän mielenkiinnon ja ikätasosten tarpeiden mukaan. Jokaisella lapsella on oma lokero-, ruokailu- ja lepopaikka, joissa on oma nimi tai kuva merkinä. Päiväkodissa näkyy myös lasten kädenjälki askarteluissa, piirustuksissa ja maalauksissa. Tilojen monimuotoisuus ja muunneltavuus mahdollistavat lasten osallisuuden, ja lapsilla on mahdollisuus muokata leikkiympäristöä leikkien aikana. Päiväkodin piha on tärkeä osa fyysistä ympäristöä. Tämän lisäksi pyrimme hyödyntämään myös lähiympäristöä oppimisympäristönä mm. Vihreän lipun teemaan liittyen sekä erilaisten retkien ja monipuolisen liikkumisen merkeissä.

Sosiaalinen oppimisympäristö muodostuu lasten ja aikuisten yhteisöstä, jossa lapsi saa olla päivittäin tekemisissä toisten lasten ja aikuisten kanssa. Vuorovaikutustilanteissa lapset oppivat vertaisryhmässä toistensa kanssa ja toisiltaan. Leikkiessä luodaan ystävyyssuhteita ja opitaan toisten huomioimista, vuorottelua sekä luodaan "me-henkeä" toimimalla ryhmässä ja pienryhmissä. Kaverisuhteita tuetaan ja lapsia kannustetaan toimimaan yhdessä eri kavereiden kanssa. Jokainen saa olla ryhmässä oma itsensä, ja opettelemme hyväksymään erilaisuutta. Päiväkodissa on kannustava ja rauhallinen ilmapiiri, ja sen lisäksi panostamme hyvään yhteishenkeen ja yhteistoimintaan niin lasten kuin aikuistenkin välillä. Luottamus ja avoimuus ovat meille tärkeitä.

Psyykkinen oppimisympäristö muodostuu päiväkodin yhteisöllisestä ilmapiiristä. Päiväkotimme aikuiset luovat lapsiryhmään turvallisen ja myönteisen ilmapiirin, joka tukee lapsen yksilöllisyyttä ja osallisuutta. Myönteinen ilmapiiri syntyy aidosta läsnäolosta, kuuntelusta ja vastavuoroisesta vuorovaikutuksesta. Päiväkodin henkilöstö toimii sensitiivisesti ja kuuntelee ja havainnoin lapsen kehitystä, kasvua ja tarpeita. Psyykkinen ympäristö on tutkimisen ja ihmettelyn salliva. Ei - kieltoa käytetään vain vähän ja perustellusti. Huumori ja ilo sekä rento ja kannustava ilmapiiri ovat osa päiväkodin arkea. Jokaisella lapsella on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi varhaiskasvatuksen arjessa. Pyrimme siihen, että lapsi saa toteuttaa itseään hänelle ominaisimmilla tavoilla. Lapset ovat osallisia arjessa kykyjensä, taitojensa ja kiinnostuksiensa mukaan, ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan omista lähtökohdistaan käsin ja vapaaehtoisesti.

Digitaalinen oppimisympäristö. Päiväkodissa käytetään digitaalisia laitteita päivittäin. Jokaisella ryhmällä on käytössään puhelin, tietokone, tabletti, bluetooth - kaiutin ja yhteisessä käytössä on dokumenttikameroita, videotykkejä, bluetooth - kuulokkeita, Spheroaktiivipalloja sekä interaktiivinen lattia. Ryhmissä harjoitellaan erilaisten sovellusten käyttöä, muun muassa Lukulumon digitaalinen kirjasto on käytössä jokaisessa ryhmässä. Lasten kanssa etsitään myös ahkerasti tietoa heitä kiinnostavista asioista. Hankkeen myötä saame yksikköömme palon uusia digitaalisia laitteita. Harjoittelemme yhdessä lasten kanssa digitaalista osaamista ja monilukutaitoja. Henkilöstö on saanut täydennyskoulutusta muun muassa digiturvallisuuteen liittyen. Tulossa on myös koulutusta tulossa olevien uusien digilaitteiden käyttöön.

6. Pedagoginen tuki

Kaikki lapset saavat varhaiskasvatuksessa tarvitsemaansa tukea. Tuen tarvetta ja määrää arvioi henkilökunta yhdessä vanhempien kanssa. Kangasalla jokaiselle lapselle tarjotaan kehitykseen ja oppimiseen YLEISTÄ tukea. Lapselle, joka tarvitsee kehityksessään ja oppimisessaan säännöllistä tukea, tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, tarjotaan TEHOSTETTUA tukea. ERITYISTÄ tukea annetaan niille lapsille, joilla on vaikeuksia edistyä riittävästi muiden tukitoimien avulla. Päiväkodissamme toimii integroitu ryhmä, jossa on 13 3-6-vuotiasta lasta, 2 varhaiskasvatuksen opettajaa, varhaiskasvatuksen hoitaja, varhaiskasvatuksen avustaja ja henkilökohtainen avustaja. Ryhmässä käy säännöllisesti varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka osallistuu tehostetun- ja erityisentuen palavereihin.

Yleinen tuki

- Vuorovaikutus ja ohjaus on positiivista. Ryhmissä on myönteinen ilmapiiri.
- Kasvattajilla on myönteinen tapa kohdata arjen pulmatilanteet.
- Kasvattajat ovat aidosti läsnä lasten kanssa toimiessaan.
- Toiminta suunnitellaan ja sitä kehitetään yksittäisten lasten ja lapsiryhmän tarpeista lähtien. Käytössä on erilaisia havainnointi- ja dokumentointitapoja. Ryhmässä toteutetaan tarvittaessa kerhotoimintaa tukemaan lasten kehitystä.
- Toimintaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti tiimipalavereissa ja erityisopettajan tuella.
- Toiminnassa ja oppimisympäristön rakentamisessa otetaan huomioon lasten osallisuus. Toiminnan pohjana ovat lasten mielenkiinnonkohteet. Toiminta on monipuolista.
- Leikillä on vahva asema. Leikkimahdollisuudet ja -välineet ovat monipuoliset. Leikkejä havainnoidaan ja ohjataan.
- Pienryhmäpedagogiikka on käytössä kaikissa/laajasti arjen tilanteissa.
- Arjen struktuuri on selkeä.
- Käytössä on kuvat päiväjärjestyksen tukena. Ryhmissä käytetään myös muuta visuaalista tukea vuorovaikutuksen ja ymmärtämisen tukena-
- Toimintaympäristö on selkeä ja aistiystävällinen ja tarpeiden mukaan muuntuva.
- Ryhmissä huomioidaan erilaiset oppimistyyliä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tehostettu tuki

- Tehostettu tuki rakentuu laadukkaalle yleiselle tuelle/ laadukkaalle pedagogiselle arjelle.
- Lapsen yksilöllisiä tukitoimia lisätään, jotta lapsen on helpompi toimia päivän tilanteissa esimerkiksi siirtymätilanteissa tai ruokailuissa sekä saada osallisuuden ja onnistumisen kokemuksia leikeissä ja muussa toiminnassa.
- Lapsen henkilökohtainen ohjaaminen lisääntyy.
- Kasvattajat muuttavat toimintatapoja ja oppimisympäristöä tarpeen mukaan.
- Kuvien käyttöä lisätään lapsen tarpeiden mukaan.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimii tehostetun tuen suunnittelun tukena. Suunnittelun tukena voidaan käyttää "Pedagogiset ratkaisut lapsen tuen suunnittelussa" – koostetta (koonnut Sari Rautiainen).
- Yhteistyö yhteistyötahojen kanssa alkaa/ vahvistuu.

Erityinen tuki

- Erityisessä tuessa lapsen tuki vahvistuu ja yksilöllistyy edelleen.
- Tuen suunnittelussa on vahvasti mukana yhteistyötahot, ja yhteistyön määrä perheen ja yhteistyötahojen kanssa lisääntyy.

Tukitoimia annetaan mahdollisimman pitkään omassa päiväkotiryhmässä. Lasten tuen tarpeet ja tavoitteet kirjataan ryhmän toimintasuunnitelmaan. Ryhmän hyvin mietityt rakenteet ja

toimintatavat sekä pysyvät ihmissuhteet tukevat lapsen kasvua ja kehitystä. Onnistumisen kokemukset sekä kaverisuhteissa että omassa osaamisessa vahvistavat lapsen itsetuntoa. Lapsen siirtyessä esiopetukseen teemme yhteistyötä esiopetuksen opettajan kanssa. Päiväkodissa työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka vierailee säännöllisesti lapsiryhmissä ja antaa tukea ja ohjausta erityiskasvatuksen asioissa. Hän tukee varhaiskasvatuksen henkilöstöä ja vanhempia tuen suunnittelussa, havainnoi lasten kehitystä yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien kanssa, ja osallistuu lapsiryhmän toimintaan. Erityisopettaja on päiväkodissa myös vanhempia varten, ja häneen voi olla suoraan yhteydessä lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Erityisopettaja osallistuu aina tehostetun ja erityisen tuen palavereihin, ja tarvittaessa myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin. Tavoitteena on lasten tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen yhdessä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen perhekoordinaattori on myös päiväkodin ja asiakasperheiden tukena tarvittaessa.

7. Tiedottaminen

Päiväkodissamme noudatetaan Kangasalan varhaiskasvatuksen yhteisiä tiedottamisen linjauksia. Jokaisessa lapsiryhmässä käytetään aktiivisesti Päikky-sovellusta vanhempien suuntaan tiedottamisessa. Sen kautta tiedotetaan perheitä arjen asioista, esimerkiksi lähetetään seuraavan viikon viikkokirje, tiedotetaan retkieväistä tai lelopäivästä, ja välitetään vanhemmille esimerkiksi valokuvia lapsen päivästä. Myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan Päikyssä.

Äkillisissä arjen tilanteissa käytetään puhelinta ja tekstiviestejä tiedottamiseen. Vihreän lipun päiväkotina vältämme kaikkea paperitiedottamista vanhempien suuntaan. Ilmoitustaulut ja päivittäiset keskustelut lasten tuonti- ja hakutilanteissa ovat myös tärkeitä tiedottamisen kanavia. Viikko- tai kuukausikirjeet lähetetään jokaisesta ryhmästä perheille ja niissä kerrotaan sekä menneistä että tulevista päiväkodissa tehdyistä asioista sekä avataan varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjä.

Instagram on otettu käyttöön jokaisessa lapsiryhmässä. Tätä kanavaa käytetään ryhmän arjen toiminnan dokumentoinnissa.

Koko yksikön sisäisen tiedottamisen välineinä käytetään muun muassa Teamsia, Whatsappia ja sähköpostia. Henkilöstö osaa käyttää ja etsiä tietoa henkilöstölle suunnatuista Teams -kansioista.

8. Yhteistyö

Teemme aktiivista yhteistyötä tukipalveluiden kanssa (ateria- ja siivouspalvelut ja tilapalvelu), jotka kuuluvat olennaisena osana päiväkodin jokapäiväiseen arkeen.

Teemme alueellista yhteistyötä lähialueen perhepäivähoidon, päiväkotien, Suoraman esiopetuksen ja koulun kanssa. Perhepäivähoidon varahoitokoti toimii Suoraman päiväkodin tiloissa. Yhteistyön tarkemmat aikataulut ja yhteistyön muodot on kuvattu tarkemmin yksikön tiimisopimuksessa.

Varhaiskasvatuksen perhekoordinaattori, neuvola, perheneuvola, sosiaalityö, puheterapeutit, fysioterapeutit, toimintaterapeutit ja Tampereen yliopistollinen sairaala ovat myös osa päiväkodin yhteistyöverkostoa.

